

Міністерство освіти та науки України
Національний університет харчових технологій

**Міжнародна наукова конференція,
присвячена 130-річчю
Національного університету
харчових технологій**

**«Нові ідеї в харчовій
науці – нові продукти
харчовій промисловості»**

13-17 жовтня 2014 року

Київ НУХТ 2014

До питання підготовки науковців та кваліфікованих кадрів для харчової промисловості у другій половині XIX – на початку XX ст.

Н.М. Левицька

Національний університет харчових технологій

Друга половина XIX ст. є часом зародження харчової промисловості як галузі промислового виробництва. Із розвитком харчової промисловості у другій половині XIX – на початку XX ст. почала зростати кількість кваліфікованих кадрів із українських та російських робітників. Кількість іноземних спеціалістів поступово почала зменшуватися. Інтереси підприємців в українських губерніях Російської імперії у галузі освіти зосереджувалися на підготовці кваліфікованих робітників, спеціалістів середньої ланки та управлінців промислових об'єктів. Тому найбільш вагомим формою її активності у сфері освіти була підтримка передусім професійних навчальних закладів різних освітніх рівнів. Обмежена кількість закладів професійно-технічної підготовки кваліфікованих спеціалістів середньої ланки перешкоджала розвитку харчової промисловості. У зв'язку з цим передові представники вітчизняної науково-технічної інтелігенції почали вживати заходів щодо створення професійно-технічних навчальних закладів.

Технічна інтелігенція харчової промисловості формувалася із представників усіх класів і прошарків суспільства. Найбільш підготовленим до кінця XIX ст. виявився вищий прошарок, який доповнювався, головним чином, випускниками навчальних закладів і в меншій мірі практиками.

Провідне становище в індустріально розвиненому суспільстві наприкінці XIX ст. займав клас підприємців, який постійно впливав на політику уряду. У другій половині XIX ст. суспільство, яке вступило у смугу ринкових відносин, відчувало могутній приплив господарської енергії. У результаті цього зростав кількісно і розширювався у соціальному відношенні підприємницький клас суспільства, зокрема – промисловий, який дедалі більше набував всестанового характеру у провідних галузях харчової промисловості. До нього приєднувалося родовите дворянство і рядові поміщики, знатні купці і дрібні торговці, селянство, інженери, юристи та адвокати, вчені, лікарі. Саме цей клас підприємців, позбавлений традицій і станових пережитків, схильний до новаторства, став носієм соціального прогресу. Однак незавершеність перетворень в економічному і політичному житті у другій половині XIX – на початку XX ст. стримувала саморозвиток приватної ініціативи нижчих прошарків населення. Потреби народного господарства в епоху утвердження капіталізму викликали появу нових середніх та вищих спеціальних навчальних закладів. У 1884 р. у м. Сміла було відкрито дворічні технічні класи, що започаткувало спеціалізований навчальний заклад для підготовки технологів, хіміків та майстрів цукрового виробництва, еволюційні перетворення якого призвели до створення сучасного НУХТ. Підготовка фахівців для галузі велася також у Харківському технологічному інституті, політехнічних інститутах Львова, Києва, сільськогосподарському в Одесі.

Література

1. *Нестеренко О.О.* Розвиток промисловості в Україні. – К., 1962. 248с.
2. *Степанович Е.П.* Высшая специальная школа на Украине–К., 1991- 100с.